

Precizări metodologice

Sistemul educațional reprezintă ansamblul unităților și instituțiilor de învățământ de diferite tipuri, niveluri și forme de organizare a activității de educație și instruire, care asigură desfășurarea procesului educațional al populației școlare din toate nivelurile de învățământ, în vederea formării profesionale a acesteia.

Sursa datelor:

Obiectivul cercetărilor statistice din domeniul **educației formale** îl constituie asigurarea informațiilor necesare evaluării participării populației școlare la procesul de instruire din cadrul sistemului educațional din România, realizat prin unitățile/instituțiile de învățământ abilitate conform Legilor Educației¹ să organizeze și să desfășoare programe formale de învățământ.

Rezultatele cercetărilor statistice permit analiza fiecărui nivel educațional din punct de vedere al **participării populației școlare la învățământ în educația formală, finalizării programelor de studii, a resurselor materiale și umane** din procesul educațional, asigurând date comparabile la nivel național și internațional utilizatorilor implicați în definirea, implementarea și evaluarea politicilor educaționale.

Proiectarea instrumentarului statistic de colectare a datelor s-a realizat în conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului și Parlamentului European nr. 452/2008 și ale Regulamentului Comisiei Europene nr. 912/2013 privind producerea și dezvoltarea de statistici în domeniul educației și formării continue, precum și cu cea mai recentă Clasificare Internațională Standard a Educației - ISCED 2011 pentru organizarea programelor și calificărilor pe niveluri educaționale și domenii (ISCED-F).

Conform prevederilor naționale în vigoare și Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED 2011), **educația formală reprezintă educația organizată și structurată, care se realizează într-un cadru instituționalizat și se fundamentează pe o activitate didactică explicită, cu caracter oficial**. Programele educației formale sunt recunoscute atât de către autoritățile naționale/internaționale cu responsabilități în domeniul educației, cât și de către entitățile naționale care desfășoară activități conform curriculei educaționale oficiale.

De asemenea, învățământul pentru copii/elevi/studenti cu nevoi speciale, dar și unele componente ale educației pentru adulți (programul „*A doua șansă*”) fac parte din **sistemul de educație formală**.

Programele care se desfășoară la **locul de muncă** (programele educaționale combinate: școală/muncă) cu timp parțial sunt considerate educație formală atunci când conduc la o **calificare recunoscută de autoritățile naționale din învățământ (sau similare)**. Aceste programe sunt adeseori furnizate ca rezultat al cooperării dintre unitățile de învățământ și angajatori.

Nivelul educațional este o treaptă de învățământ în care se face o instruire elementară, medie sau superioară, conform programelor de învățământ. Conform Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED 2011) aplicabilă după anul 2013, nivelurile existente în Sistemul Național de Educație sunt:

- Educația timpurie (nivelul 0 ISCED), care cuprinde:
 - Învățământul antepreșcolar (nivelul 01 ISCED)
 - Învățământul preșcolar (nivel 02 ISCED)
- Învățământul primar (nivel 1 ISCED)
- Învățământul gimnazial (nivel 2 ISCED)
- Învățământul liceal și profesional (nivel 3 ISCED)
- Învățământul postliceal (nivel 4 ISCED)
- Învățământul superior (terțiar) (nivelurile 6, 7 și 8 ISCED)

În domeniul educației formale se realizează cercetări statistice cu un caracter **exhaustiv**, cuprinzând toate unitățile/instituțiile de învățământ din fiecare nivel educațional, indiferent de forma de proprietate, publică sau privată, ori mediul de rezidență în care își au sediul, urban sau rural:

¹ Legile educației (Legea învățământului preuniversitar Nr.198 și Legea învățământului superior Nr. 199).

- a) Cercetarea statistică exhaustivă privind **educația timpurie** – nivel 0 ISCED (**învățământul antepreșcolar** - nivel 01 ISCED și **preșcolar** – nivel 02 ISCED) - chestionarele SC.0.1, SC.1.1 - cuprinde circa 5.600 unități de observare din învățământ, care școlarizează nivelul educațional antepreșcolar/preșcolar - creșe/grădinițe;
- b) Cercetarea statistică exhaustivă privind **învățământul primar** - nivel 1 ISCED și **gimnazial** - nivel 2 ISCED (chestionarele SC.2.1 pentru începutul de an școlar și SC.2.2 pentru sfârșitul de an școlar) - cuprinde circa 5.000 unități de observare din învățământ, care școlarizează nivelul educațional primar și, respectiv, gimnazial;
- c) Cercetarea statistică exhaustivă privind **învățământul special primar** - nivel 1 ISCED și **gimnazial** - nivel 2 ISCED (chestionarul SC.3.1) - cuprinde circa 160 unități de observare din învățământ, care școlarizează nivelul educațional primar și, respectiv, gimnazial special (cu clasele I – X);
- d) Cercetarea statistică exhaustivă privind **învățământul liceal** - nivel 3 ISCED (chestionarele SC.4.1 pentru începutul de an școlar și SC.4.2 pentru sfârșitul de an școlar) - cuprinde circa 1.580 unități de observare din învățământ, care școlarizează nivelul educațional liceal;
- e) Cercetarea statistică exhaustivă privind **învățământul profesional** - nivel 3 ISCED și **postliceal** - nivel 4 ISCED (chestionarele SC.5.1a și SC.5.1b pentru începutul de an școlar, SC.5.2a și SC.5.2b pentru sfârșitul de an școlar) - cuprinde circa 1.450 unități de observare din învățământ, care școlarizează nivelul educațional profesional și, respectiv, postliceal;
- f) Cercetarea statistică exhaustivă privind învățământul **universitar de licență** - nivel 6 și 7 ISCED, **universitar de master și programe postuniversitare** – nivel 7 ISCED și **programe doctorale și postdoctorale de cercetare avansată** – nivel 8 ISCED (chestionarele SC.6.1a, SC.6.1b, SC.6.1c pentru începutul de an universitar, SC. 6.2a, SC. 6.2b pentru sfârșitul de an universitar) - cuprinde circa 90 instituții de învățământ superior - institute, universități, academii acreditate sau în curs de acreditare;
- g) Cercetarea statistică exhaustivă privind **cheltuielile educaționale ale unităților/instituțiilor de învățământ private FIN ED – INV** cuprinde circa 810 unități/instituții de învățământ private;
- h) Cercetarea selectivă privind cheltuielile ONG-urilor, instituțiilor și organizațiilor religioase, organizațiilor de caritate pentru instituțiile de învățământ **FIN ED – ONG** cuprinde circa 2320 unități de tipul ONG-urilor, instituțiilor și organizațiilor religioase, organizațiilor de caritate.

Datele pentru **cheltuielile gospodăriilor destinate activităților educaționale** au fost colectate prin Ancheta bugetelor de familie (ABF) - secțiunea complementară (SC), pe un eșantion de 38016 locuințe (câte 3168 de locuințe în fiecare lună), situate în 792 de centre de cercetare.

Rezultatele cercetărilor statistice din domeniul educației formale sunt diseminate la nivel **național**, pe **macroregiuni, regiuni de dezvoltare, județe, localități** (nivel 1, 2, 3, 5 conform NUTS²), pe **medii de rezidență** (urban/rural) și **forme de proprietate** (public/privat). Datele privind nivelurile educaționale primar și gimnazial includ și învățământul special.

Cercetările statistice exhaustive din domeniul educației formale se realizează cu periodicitate **anuală**, pentru două momente de referință, și anume **începutul**, respectiv **sfârșitul anului școlar/universitar**.

Cheltuielile unităților/instituțiilor de învățământ se colectează cu periodicitate **anuală**.

Perioada de referință pentru cheltuielile educaționale ale unităților/instituțiilor de învățământ publice din surse de date administrative, respectiv pentru cercetarea statistică exhaustivă privind cheltuielile educaționale ale unităților/instituțiilor de învățământ private (FIN ED-INV) și, respectiv, pentru cercetarea selectivă privind cheltuielile ONG-urilor, instituțiilor și organizațiilor religioase, organizațiilor de caritate pentru instituțiile de învățământ (FIN ED–ONG), este **anul financiar 2021**.

Cheltuielile gospodăriilor pentru activitățile educaționale se colectează **trimestrial** prin ABF, având ca perioadă de referință **luna calendaristică**.

Chestionarele statistice privind cercetările din domeniul educației formale sunt disponibile pe site-ul INS la link-ul: <https://insse.ro/cms/ro/content/statistica-educatiei>.

² Nomenclatorul Unităților Teritoriale Statistice (NUTS).

Definiții:

Populația școlară reprezintă totalul copiilor, elevilor și studenților cuprinși în procesul de instruire și educare dintr-un an școlar/universitar din cadrul educației formale, indiferent de formele de învățământ pe care le frecventează (cu frecvență, seral, cu frecvență redusă și la distanță), de programul de studii și de vârstă.

Populația de vârstă școlară reprezintă populația **rezidentă** cu vârsta ce se încadrează în limitele vârstei oficiale de educație ale fiecărui nivel educațional.

Conform Clasificării Internaționale Standard a Educației (ISCED 2011), pentru calculul ratelor de cuprindere școlară, se folosesc următoarele grupe de vârstă oficiale: 3-5 ani, 6-10 ani, 11-14 ani, 15-18 ani, 19-23 ani și peste.

Populația rezidentă reprezintă totalitatea persoanelor cu cetățenie română, străini și fără cetățenie, care au reședința obișnuită pe teritoriul României.

Reședința obișnuită reprezintă locul în care o persoană își petrece în mod obișnuit perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacanțe, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaje religioase. Reședința obișnuită poate să fie aceeași cu domiciliul sau poate să difere, în cazul persoanelor care aleg să-și stabilească reședința obișnuită în altă localitate decât cea de domiciliu din țară sau străinătate.

Se consideră că își au reședința obișnuită într-o zonă geografică specifică doar persoanele care au locuit la reședința obișnuită o perioadă neîntreruptă de cel puțin 12 luni înainte de momentul de referință. În populația rezidentă sunt incluse persoanele care au imigrat în România, dar sunt excluse persoanele care au emigrat din România.

Gradul de cuprindere în învățământ (rata specifică de cuprindere școlară pe grupe de vârstă) reprezintă numărul total al elevilor dintr-o anumită grupă de vârstă, indiferent de nivelul de educație în care sunt cuprinși, calculat ca raport procentual din totalul populației rezidente din aceeași grupă de vârstă.

Personalul didactic reprezintă persoanele fizice care sunt angajate în sistemul de învățământ (cu norma întregă și cu norma parțială), care predau în cadrul procesului educațional și de instruire. Fiecare cadru didactic se înregistrează o singură dată, numai la unitatea școlară la care are funcția de bază. Personalul didactic din învățământul antepreșcolar (educator-puericultor) este definit în conformitate cu prevederile HG nr. 566/2022, privind aprobarea Metodologiei de organizare și funcționare a creșelor și a altor unități de educație timpurie antepreșcolare.

Absolventul este elevul/studentul care a promovat ultimul an de studiu al unui ciclu educațional (gimnazial/liceal/profesional/postliceal/superior), indiferent dacă a reușit sau nu la examenul de absolvire (teste naționale/bacalaureat/licență etc.). Numărul absolvenților se referă la sfârșitul anului școlar/universitar (după susținerea examenului de corigență).

Numărul absolvenților cu diplomă reprezintă toate persoanele care au promovat examenul de absolvire la finalizarea unui ciclu de învățământ și au obținut o diplomă (ex. diplomă de bacalaureat, diplomă de licență, diplomă de master, diplomă de doctorat, diplomă de absolvire etc.).

Rata abandonului școlar reprezintă diferența între numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar și cel aflat în evidențe la sfârșitul aceluiași an școlar, exprimată ca raport procentual față de numărul elevilor înscriși la începutul anului școlar. Rata abandonului școlar pentru învățământul primar și gimnazial se calculează fără a se include numărul elevilor din învățământul special.

Baza materială este formată din totalitatea bunurilor aflate în administrarea unităților de educație timpurie, de învățământ preșcolar, primar, gimnazial și liceal, inclusiv ale celorlalte niveluri de învățământ din cadrul acestora, precum și a celor din administrarea unităților de învățământ superior, de tipul terenurilor, clădirilor, sălilor, echipamentelor IT utilizate în activitățile de educație și instruire a populației școlare sau care asigură buna desfășurare a procesului educațional.

Sala de clasă reprezintă încăperea din cadrul unei unități de învățământ destinată procesului de educație și instruire școlară. Poate fi utilizată de două sau cel mult trei clase de elevi în mod succesiv, în decursul unei zile. Învățământului universitar îi sunt specifice: amfiteatre, săli de curs și săli de seminar.

Cabinetul școlar reprezintă încăperea din cadrul unei unități de învățământ, dotată cu aparatură și documentație tehnică necesară pentru studii și consultații de specialitate.

Laboratorul școlar reprezintă încăperea din cadrul unei unități de învățământ înzestrată cu instalații, aparatură, instrumente, substanțe, materiale didactice în care se efectuează experiențe didactice și lucrări practice.

Atelierul școlar reprezintă încăperea înzestrată cu aparatură, instrumente, mașini și utilaje destinate experimentelor și lucrărilor practice în cadrul unei școli.

Terenul de sport este spațiul special amenajat pentru desfășurarea de către elevi și studenți a orelor de educație fizică.

Bazinul de înot este bazinul de apă destinat elevilor și studenților pentru înot; poate fi acoperit sau neacoperit.

Cheltuielile educaționale reprezintă totalitatea cheltuielilor efectuate, într-un an financiar, de către unitățile/instituțiile de învățământ din România. Datele se colectează din mai multe surse de date: administrative, cercetarea exhaustivă FIN ED-INV privind cheltuielile unităților/instituțiilor de învățământ private, cercetarea selectivă FIN ED-ONG privind cheltuielile ONG-urilor, instituțiilor și organizațiilor religioase, organizațiilor de caritate pentru unitățile/instituțiile de învățământ, cercetarea prin sondaj Ancheta bugetelor de familie (ABF) – secțiunea complementară (SC).

Clasificări utilizate:

- **ISCED 2011** - Clasificarea ISCED 2011 a fost adoptată de Conferința Generală a UNESCO în noiembrie 2011 și servește drept instrument pentru compilarea și prezentarea statisticilor de educație, atât la nivel național cât și internațional.

Clasificarea ISCED 2011 se utilizează și în cercetările statistice din domeniul educației formale din România, nivelurile educaționale acoperite fiind următoarele:

Nivel ISCED	Denumirea nivelului ISCED
0	Educația timpurie (Învățământ antepreșcolar și preșcolar)
1	Învățământ primar
2	Învățământ gimnazial
3	Învățământ liceal și profesional
4	Învățământ postliceal
6	Învățământ universitar de licență (durată 3-4 ani)
7	Învățământ universitar de licență (durată 5-6 ani), universitar de master sau echivalent (studii și cursuri postuniversitare)
8	Învățământ universitar de doctorat sau nivel echivalent (programe postdoctorale de cercetare avansată)

- **CAEN Rev. 2** - aprobat prin Ordin al președintelui INS nr. 337/2007, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 293/03.05.2007.

Unitățile de învățământ care fac obiectul cercetărilor statistice din domeniul educației formale se încadrează în diviziunea 85 a activităților din Clasificarea Activităților din Economia Națională a României (http://80.96.186.4:81/senin/classifications.htm?selectedClassification=CAEN_Rev.2&action=download).

Codurile CAEN sub care își desfășoară activitatea unitățile/instituțiile de învățământ sunt:

CAEN rev. 2 (nivel clasă)	Denumirea clasei CAEN Rev.2
8510	Învățământ preșcolar
8520	Învățământ primar
8531	Învățământ secundar general
8532	Învățământ secundar, tehnic sau profesional
8541	Învățământ superior non-universitar (învățământ postliceal)
8542	Învățământ superior universitar

- **SIRUTA – Registrul Unităților administrativ-Teritoriale din România** – cuprinde toate unitățile administrativ-teritoriale din România (sat, comună, oraș, municipiu, județ); este gestionat de către INS și actualizat semestrial pe baza legilor și Hotărârilor de Guvern referitoare la organizarea administrativ-teritorială a României.

(http://80.96.186.4:81/senin/classifications.htm?selectedClassification=SIRUTA_AN_2020&action=download).

- **Forme de proprietate**

- **Sectorul privat** cuprinde unitățile de învățământ/instituțiile de învățământ superior cu proprietate majoritar privată (capital social privat peste 50%), proprietate integral privată, proprietate cooperatistă, proprietate obștească, proprietate integral străină;

- **Sectorul public** cuprinde unitățile de învățământ/instituțiile de învățământ superior cu proprietate integrală de stat, proprietate majoritară de stat (capital social de stat peste 50%), proprietate publică de interes național și local.

- **Nomenclatorul unităților teritoriale pentru statistică – NUTS**

Macroregiunea (nivel NUTS1)	Regiunea de dezvoltare (nivel NUTS2)	Denumirea județelor componente (nivel NUTS3)
Macroregiunea 1	Nord-Vest	Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Sălaj
	Centru	Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu
Macroregiunea 2	Nord-Est	Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui
	Sud-Est	Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea
Macroregiunea 3	Sud-Muntenia	Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman
	București-Ilfov	București, Ilfov
Macroregiunea 4	Sud-Vest Oltenia	Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea
	Vest	Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș

Distribuția în profil teritorial a populației școlare și a personalului didactic este realizată după localizarea geografică a unităților de învățământ, respectiv a facultăților în care se desfășoară activitatea instructiv-educatională și **nu** după domiciliul sau reședința copiilor/elevilor/studentilor/absolvenților/personalului didactic.